

Některé etické a právní otázky v našem oboru (5)

V minulém pokračování našeho seriálu jste se mohli seznámit s protokoly a záznamy z konce 70. let, souvisejícími s případy krádeží známek a makulatury v tiskárně známek, na něž se přišlo v souvislosti s vyšetřováním výskytu nevydaných aršíků L. Svoboda s prezidentskou standartou, a dále s protokoly souvisejícími s výrobou a prodejem takzvaných Lojdoových patisků - ty si dnes ukážeme.

FRANTIŠEK BENEŠ

Některé z minule popsaných resp. vyobrazených materiálů jsou zveřejněny poprvé, jiné skutečnosti jsou naopak sběratelům dávno známy. Není divu, od té doby uplynulo skoro čtyřicet let. Přesto se dodnes na aukcích, v obchodech na burzách či v internetových nabídkách můžeme setkat s patisky pocházejícími z tehdejší rozsáhlé tzv. Lojdoovy aféry, které jsou vydávány za pravé zkusmé tisky, a jako takové draze prodávány. Proto jsem připravil jejich přehled, jak se mi je v průběhu doby podařilo zjistit, a věřím, že se po seznámení s ním už nikdo nenechá napálit. Tím nechci říci, že by se takové tisky nemohly kupovat a prodávat - to je samozřejmě věc každého sběratele a obchodníka. Jde jen o to, aby byly věci nazývány správným jménem, tedy zkusmý tisk jako zkusmý tisk, zatímco otisk provedený dodatečně neoprávněnou osobou jako patisk. I ten může mít pro někoho význam - a pokud za něj chce vynaložit své dobré peníze, je to jeho věc.

Ne všechny TD patisků byly odhaleny, některé se totiž na trhu vyskytují dodnes - a mohou být použity.

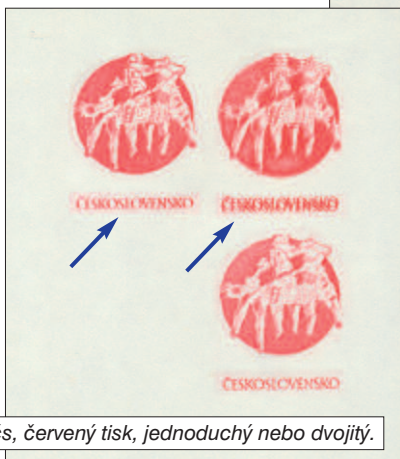
60 h Umění 1966, Pof. 1729, černý tisk na papíru bez lepu (černá může být různé sytá).

2 Kč Slovenské lidové ikony 1970, Pof. 1866, černý nebo černý + žlutý tisk na papíru bez lepu.

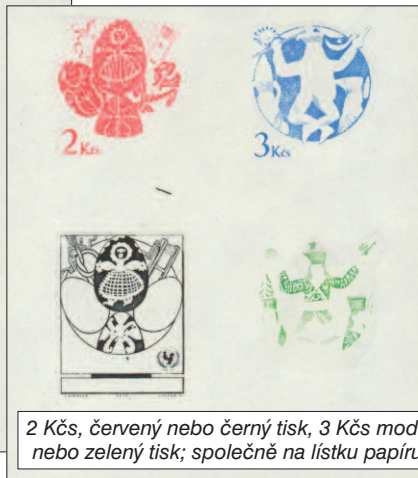
3 Kč Pražský hrad 1971 (hlavice berly), Pof. 1895, černý nebo černý + stříbrný tisk na papíru bez lepu, jednotlivě nebo společně dvě pole.

1 Kčs, červený tisk, jednoduchý nebo dvojitý.

2 Kčs, černý + červený tisk.

2 Kčs, červený nebo černý tisk, 3 Kčs modrý nebo zelený tisk; společně na lístku papíru.

60 h a 3 Kčs, černý tisk; společně na lístku papíru.

Jako předchozí, ale navíc tisk modrou, červenou a zelenou.

Paťsky mohou vznikat i dnes, na nabídku TD nás upozornil M. Gerec:

www.filatelie.sbiram.cz

zámoří pohlednice mince a bankovky Kontakt

Kategorie: ČESKOSLOVENSKO 1945-1992 / VYDÁNÍ 1993-1992

1971, 2Kčs UNICEF, část ocelového štočku, 48x41x5mm

Cena: 3 230,- Kč

Původní cena: 3 800,- Kč

Ušetříte: 15% (157,- Kč)

Ročník: 1970-1979

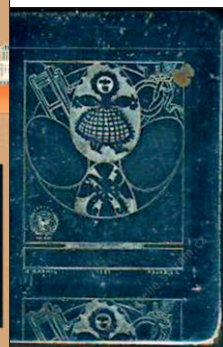
Množství skladem: 1

Dostupnost: Skladem k okamžitému odeslání

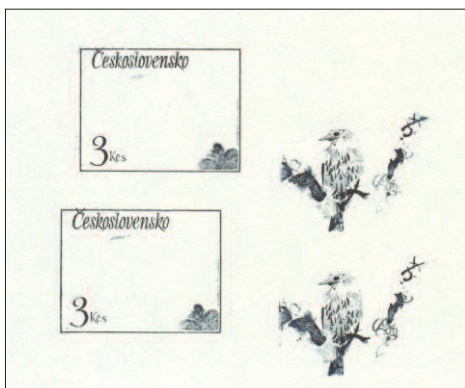
Množství: 1 ks **1 230,- Kč**

Popis položky Položki dotaz k produktu

1971, 2Kčs UNICEF, Nr.1931, část ocelového štočku, 48x41x5mm, drobná korozie, vzhled

60 h, 1, 2 a 3 Kčs UNICEF 1971, Pof. 1927, 1929, 1931-2, jednotlivě nebo společně, na papíru bez lepu.

2 a 3 Kčs Ptactvo 1972, Pof. 2002-3, na papíru bez lepu.
2 Kčs černý, modrý nebo hnědý, 3 Kčs černý, zelený nebo fialový tisk.
Každá hodnota vždy společně čtyřmi otisky na lístku papíru.

3,60 Kčs fialový a 3 Kčs černý tisk; společně na lístku papíru.

5 Kčs černý tisk společně na lístku papíru (patisk vlevo); stejný patisk v modré, fialové a černé barvě (vpravo).

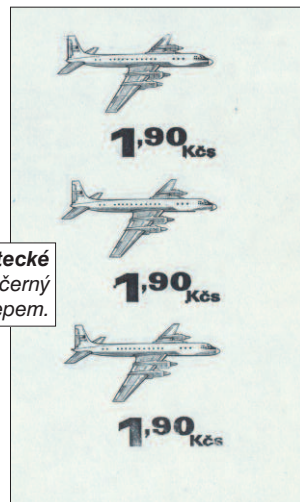

5 Kčs černý resp. tříbarevný tisk.

3, 3,60 a 5 Kčs Výzkum vesmíru 1973, Poř. 2023-5, jednotlivé nebo společně, na papíru bez lepu, dolní dvojice i s lepem.

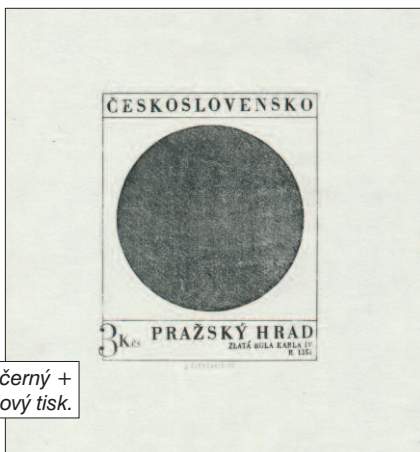
3 Kčs Pražský Hrad 1972 (erb), Poř. 1959, černý tisk na papíru bez lepu.

1,90 Kčs Letecké 1973, Poř. L77, černý tisk na papíru s lepem.

Černý nebo fialový,
nebo fialový + zlatý
+ červený tisk.

Černý, nebo černý +
zlatý + fialový tisk.

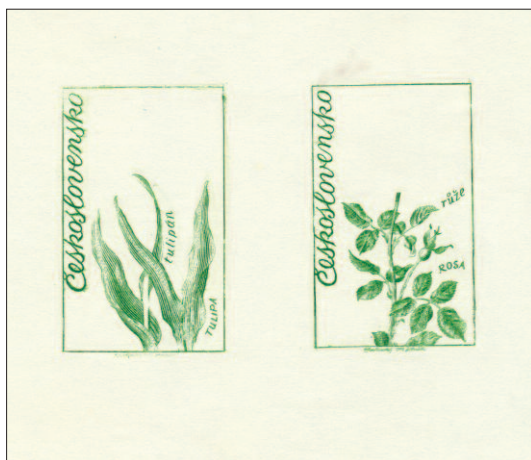
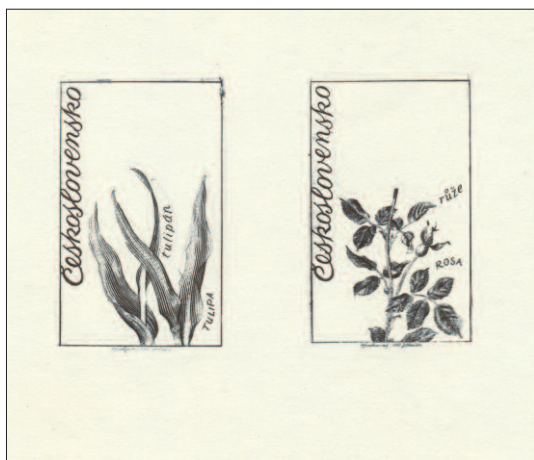
Série Pražský Hrad 1973, Poř. 2030-1, hodnota Jezdec společně dvě pole, hodnota Bula jednotlivě na papíru bez lepu.

60 h a 2 Kčs Hydrologická dekáda
1974, Poř. 2077 a 2081 na papíru bez
lepu. Hodnota 60 h černý tisk, hodnota
2 Kčs zlatý, červený nebo zelený tisk,
nebo tyto barvy v soutisku.

60 h a 1 Kčs Flóra Olomouc 1973, Pof. 2036-7, černě nebo zeleně, společně na papíru bez lepu.

3 Kčs Pražský Hrad 1974 (monstrance), Pof. 2084, černě nebo černě (různé sytosti) + modře + zlatě, na papíru bez lepu.

Vyobrazené patisky zachycují současný stav mého poznání této oblasti - není tedy vyloučeno, že se mohou vyskytovat i v jiné podobě, popřípadě i další. Ty, které jsou mi dosud známy, byly provedeny jako otisky desek (resp. jejich částí) pro jednotlivé barvy tisku z plochy (možná byly TD pro patisky zvlášť zhotoveny). V některých případech je jednobarevný patisk tvořen soutiskem více desek, zhotoveným stejnou barvou, takže se výsledný obraz zdánlivě liší od podoby, jak ji známe z vydané známky. Příkladem je hodnota 5 Kčs Výzkum vesmíru 1973, u níž je na patisku černou barvou proveden soutisk TD pro černou, modrou a fialovou barvu.

Vyobrazení nezachycují skutečný rozměr papíru, na němž byly patisky provedeny - některé se vyskytují na listech mnohem větších, jiné byly ostriženy či oříznuty na rozměr výrazně menší. Listy, na nichž bylo provedeno více otisků, mohly být později rozstříženy, takže se otisky mohou vyskytovat i samostatně.

Pokud jde o soutisky více desek, mohou být vůči sobě různě posunuty; pokud mají stejnou barvu, může to navodit nesprávný dojem, že šlo o desky v odlišné podobě od těch, které byly použity pro tisk známek.

Některé patisky mají na zadní straně „archovy“ či „tisukovy“ obtisk, částečný nebo dokonce úplný.

Vlevo obtisk patisku „monstrance“, vpravo ukázka makulatury známky 30 h Historická pražská okna 1977, Pof. 2241, o níž jsme v rámci aféry minule rovněž hovořili.

V době vzniku patisků, tedy ve druhé polovině 70. let, vzbudil jejich výskyt velkou pozornost sběratelů ČSR II, kteří za ně vynakládali nemalé částky - i v řádu tisíců korun za kus, a někteří je i úspěšně vystavovali a za exponáty s nimi získávali vysoká ocenění. Po odhalení skutečnosti, že nejde o zkusmé tisky, ale o patisky, jejich tržní cena dramaticky poklesla. POKRAČOVÁNÍ